

Minnesanteckningar

Onsdag 2023-02-14

Klockan 09:00-12:00

Plats: Forslundagymnasiet

Kallade:Bygderådet Umeå: Alf Söderlund, ~~Birgitta Jonsson~~, ~~Jannice Persson~~, ~~Eva Lindman~~Västerbottens idrottsförbund: ~~Niclas Bromark~~, Mikael ErikssonEnskild förening på Umeå landsbygd: Maria Bergstén Stöckebygdens Utveckling, Olle Nygren
Holmöns utvecklingsforum

Företagarna Umeå: Johanna Engström, Torbjörn Wennebro

LRF Umeå: Per-Gunnar Olofsson, ~~Inger Edlund~~Enskilt företag på Umeå landsbygd: ~~Kristina Johansson~~, Emma BornerbergUmeå universitet: ~~Charlotta Hedberg~~

SLU: Gun Lidestav

Umeå kommun: Mikael Berglund, Mattias Larsson, Bore Sköld, Elmer Eriksson

Jennie Bergvall Kalén handläggare, Linn Alexandersson sekreterare

Inbjudna gäster: Jonas Stenlund, rektor Forslundagymnasiet. Gunnar Olofsson, skolstrateg.

Daniel Nordgren, biträdande utbildningsdirektör förskola.

LBR:s mötesagenda är indelad enligt dessa kategorier:**Förutsättningar:** *ex. infrastruktur, kommunikationer, byggande, service***Lokalt näringsliv:** *företagande, ex. besöksnäring, skogs- och lantbruk***Hållbar utveckling:** *ex. miljö/klimat, attraktivitet, kultur, föreningsliv, jämställdhet, mångfald***Övergripande**

Ärende	Omfattning
<p>Agenda:</p>	<ul style="list-style-type: none"> <p>09.00- 09.40 Information från Forslundas skolledning Information från Jonas Stenlund, rektor Forslundagymnasiet</p> <p>Jonas berättade att Forslunda gymnasiet växt mycket, cirka 200 elever idag. Gymnasiet erbjuder två yrkesprogram, Bygg- och anläggningsprogrammet och naturbruksprogrammet. Utöver det har man en vuxenutbildning och en yrkeshögskoleutbildning.</p> <p>Bygg och anläggningsprogrammet har en inriktning, <i>mark och anläggning</i>, och naturbruksprogrammet har tre inriktningar: <i>djurvård, lantbruk och hästhållning</i>. Även yrkeshögskolan har tre inriktningar: <i>trädgårdsmästare (tar slut 2024), driftledare, ridlärare (ny utbildning för 2023)</i>. Både trädgårdsmästare och driftledare erbjuds på distans. Distansutbildningarna har möjliggjort att fler kan söka, men man ändå får bara betalt för 12 elever.</p> <p>Gymnasiet har kor, grisar, får, smådjurshus med cirka 90 arter, hundträningshall, växthus och 190 ha mark. Här finns även hästar och ett nytt travstall samt ett klinikrum för djurvård. På skolan finns ett elevhem med ca 50 platser.</p> <p>Jonas tycker att gymnasieeleverna nyttjas för lite, de skulle kunna utföra mer jobb än vad som görs idag. Rally VM och uppbyggnaden av The Red Barn Arena är goda exempel på projekt som eleverna jobbat med.</p> <p>Elevhemmet har tillräckligt med elever men det finns lediga platser. Mentorskapet lyfts fram som ett viktigt framgångskoncept. Varje elev som går på skolan får en mentor med individuell uppföljning med var 3:e vecka.</p> <p>Skolverket planerar att slå ihop utbildningen Mark/anläggning och anläggningsförare. Den utbildningssammanslagningen finns idag på Forslunda och därför vill Skolverket komma på besök för att se hur det fungerar.</p> <p>Enligt trender och prognoser på arbetsmarknaden kommer det bli brist på utbildade inom mark och anläggning, här fyller Forslunda en viktig roll.</p>

Några av utmaningarna som Forslunda gymnasiet upplever:

- Ekonomin, i och med att man har stora fasta kostnader, inflation och varierande elevunderlag och investeringskostnader. Förra året gick skolan 7,2 miljoner back. Omsätter cirka 30.
- Kollektivtrafik/transporter till Forslunda.

Jonas berättar att i många länder ger man bidrag för att upprätthålla lönsamma lantbruk.

Inspel: Fortlevnad av Forslunda väldigt viktigt, koppling till Umeå Kommuns miljömål. Utbildningarna är viktiga, exempelvis för att fler ska våga ta steget att odla.

- **09:40-09:50 Presentation nya ledamöter**

Rådet välkomnade Olle Nygren till LBR, ny representant för Holmöns utvecklingsforum (HUF). HUF verkar för att Holmön ska bibehålls och utvecklas som en levande skärgårdsbygd. Olle har också företaget Damina AB som jobbar med diverse underhållsarbeten och besöksnäring. Damina AB sköter dessutom om väderstationen på Holmön samt flera webbplatser och FB-sidor åt företag med koppling till Holmön.

- **09:50-09:55 Reseersättning och uppgifter nya ledamöter**

Jennie påminde ledamöterna om möjligheten att få reseersättning för rådsmötena. Det görs genom att kontakta Jennie efter mötet med information om resesträckan.

- **09.55-10.00 Val av justerare**

Alf Söderlund valdes att justera protokollet.

- **10.00-10.40 Planeringsläge för- och grundskolor på Umeå landsbygd**

Information från Gunnar Olofsson, skolstrateg, samt Daniel Nordgren, biträdande utbildningsdirektör förskola.

Daniel och Gunnar informerade hur planeringsläget och status ser ut för kommunens för- och grundskolor på landsbygden.

Generellt sett är det ont om förskoleplatser över hela kommunen. Under 2022 gav för- och grundskolenämnden därför i uppdrag att ta fram en förskolestruktur som ska visa vart förskolor ska byggas de närmsta 10 åren, vilken storlek dessa ska ha etc. Det handlar om att få till en bra planering som rimmar med befolkningsutvecklingen i de olika områdena. Förskolestrukturen ska vara klar sommaren 2023 och omfattar hela kommunen.

I byar där trycket på för- och grundskolor är stort är markbrist oftast ett problem. En annan faktor som spelar roll är vart vårdnadshavare arbetar och vilka håll som pendlingsströmmarna går. De flesta boende på landsbygden jobbar inom tätort, vilket gör att vissa vårdnadshavare väljer en annan skola än den lokala eftersom det är på vägen till jobbet. En annan faktor som påverkar elevunderlaget till grundskolorna är vilken förskola som barnen gått i.

Gällande förskola är det mer svårjobb då planeringen bygger på gissningar och antaganden, medan det finns statistik att utgå från när det kommer till grundskolorna. Generellt sett är nyttjandegraden kring förskola hög i Umeå, cirka 94%, men detta kan förändras. Ett exempel är i Hörnefors där nyttjandegraden länge låg på cirka 84% men där det ökade drastiskt för två år sedan. Ibland behövs bara ett antal platser på ett mindre område för att slå omkull på det stora hela.

För att beräkna barnafödandet på landsbygden går det att titta på planerade byggnationer i närområdet, hur åldersstrukturerna ser ut och olika skillnader i geografiska områden. Prognoserna stämmer oftast ganska bra, men ibland kan exceptionella förändringar ske som inte går att förutse. Exempelvis ett ökat byggande i ett område, att privata markägare börjar släppa på tomter i kombination med skenande villapriser i tätorten som driver på inflyttning till landsbygd.

Kompetensförsörjningen är en stor utmaning när det kommer till utbildning, såväl i tätort som landsbygd. Det blir dock extra påtagligt i områden som ligger perifert till. Att få tag på behöriga lärare och vikarier som är beredda att pendla längre avstånd är svårt, det blir oftast inte långsiktigt. Även pendlingen med kollektivtrafik för vikarier

och lärare är svårt att få till. Bemanningen är en utmaning som bara kommer bli större med tiden, det är många branscher att konkurrera med. Även barnskötare är svåra att rekrytera.

Antalet dagbarnvårdare på landsbygden har också minskat de senaste åren. Idag finns cirka 14 dagbarnvårdare som är aktiva på landsbygden, för ett par år sedan var det 38. Det handlar både om många pensionsavgångar och att det är väldigt svårt att rekrytera.

Kort sammanfattning över läget i kommunens för- och grundskolor på landsbygden:

Norra området

Platstillgången är god i norra delen av kommunen. Både i Sävar, Täfteå, Bodbyn, Botsmark och i Bullmark finns platser. Den nya skolbyggnaden i Bullmark gör att skolkapaciteten är stor, så där vore det positivt om det tillkom fler bostäder. I Botsmark ska en ny förskola byggas i anslutning till grundskolan. Befolkningsökningen i norra delen väntas inte bli jättestor och kapaciteten inom befintliga skolor bedöms räcka. På Holmön finns ingen skola och på grund av den bristande trafiken har flera barnfamiljer flyttat från ön senaste åren. Det behövs en typ av kritisk massa för att få till en fungerande skollösning på ön.

Nordvästra delen

Här finns ett stort underskott av förskoleplatser, så har det sett ut de senaste åren och detta har blivit allt större. Både i Rödåsel och Taveljö finns behov av att bygga ut förskolorna. Kommunen siktar på att göra en större utbyggnad i Taveljö så att det finns plusplatser: utrymme för svängningar och att kunna ta in barn från fler närliggande områden. Att det inte finns tillräckligt med förskoleplatser i närområdet får stora effekter på många vårdnadshavare och barn. I Rödåsel har det varit en långvarig process att hitta en lösning och nu hoppas kommunen på att kunna komma fram så snabbt som möjligt. Pengar finns avsatta i budget, det gäller bara att få till tomt.

När det kommer till grundskola så sitter skolorna i Taveljö och Hissjö mycket ihop. När en ny förskola byggs i Taveljö

så kan det hända att fler vårdnadshavare i högre grad vill ha plats i Taveljö, vilket kan behöva hanteras längre fram. Det är svårt att veta säkert, vilket gör det hela svårplanerat. Idag är skolkapaciteten i Taveljö alldeles på gränsen av vad kommunen klarar av. Men tillsammans med Hissjö klarar de båda skolorna av det sammanlagda elevantalet. Till hösten 2023 blir Rödåsel en skola upp till åk 6.

Medskick från Torbjörn och Alf: vill ha en tidsplan för hur det ska se ut i Taveljö och Rödåsel. Kommer återkomma om detta.

Inspel: Vi har flera byar som ligger nära kommungränserna och därför kanske vi borde se över hur vi kan samverka mer med andra kommuner kring skolplaneringen. Kanske extra viktigt för just det nordvästra området.

Västra området

På förskolorna i Sörfors och Överboda finns bra med platstillgång som motsvarar de byggnationer som sker i området. I Brännland finns ingen förskola idag och detta tittas på i förskolestruktur-utredningen. I Brännland är det många som reser till stan så där har inte samma behov funnits som längre ut på landsbygden.

Gällande grundskola finns en skola i Överboda upp till åk 2, elevunderlaget kan som alltid i byaskolor skilja sig åt något från år till år. Men skolkapaciteten i Överboda och Sörfors sammanlagt ser ut att räcka till för den befolkningsutveckling som väntas i dessa områden. I Sörfors har skolan nyligen byggts ut till åk 6.

Sydvästra området

Behovet i sydvästra området av för- och grundskola hänger mycket ihop med all utveckling och byggnationer som sker i Yttersjö och Röbbäck. I Kasamark finns en skola upp till åk 6 som fyller varje årskurs ganska väl. De stora förändringar som planeras runt Röbbäck gör dock att det kommer bli aktuellt att titta på skolkapaciteten i detta område, med Röbbäck och Kasamark som ett gemensamt område.

Södra området

Här finns för- och grundskolor i Hörnefors, Sörmjölle, Stöcke och Stöcksjö. Gällande förskolor finns ett växande

behov i Hörnefors, där en tillfällig paviljong fyllts upp. Här kommer kommunen behöva bygga och där finns mark.

Angående Sörmjöle så är dagens kapacitet alldeles för liten för förskolan. Kommunen har tittat på tomtmark och här behöver antalet platser ökas. Om det går att bygga ut i Sörmjöle så skulle det också underlätta en del för Stöcke och kapaciteten där.

Gällande grundskolor så finns gott om plats i Hörnefors. När skolstrukturutredningen antogs för ett par år sedan togs ett beslut om att när det behövs fler platser för förskolan i Sörmjöle så ska åk 4–6 få läsa i Hörnefors i stället. Även här är det lite svårplanerat, eftersom det inte är helt ovanligt att vårdnadshavare i Norrmjöle söker sig till Stöcke i stället för Sörmjöle.

Både i Stöcke och Stöcksjö byggs det mycket och det finns många planerade byggnationer. Därför ska man nu fördubbla kapaciteten i Stöcke och samplanering sker med förskola. Jobbar med att tillskapa mark. Samplanering sker med förskola.

Nästa grundskola på landsbygden som kommer behöva utökas är, förutom Stöcke, troligtvis Tavelsjö. Gällande förskolor så är det Rödåsel, Tavelsjö och Sörmjöle som är prioriterat framöver.

Rådet kom överens med Daniel och Gunnar att ordna ett uppföljande möt till våren för att höra hur arbetet gått med förskolestruktur-utredningen.

- 10:40 – 10:50 Fika
- 10:50-11:10 **Verksamhetsplan 2023:** beredningsgruppens förslag på arbetsgrupper
 - Bostadsbyggande - fokus seniorbostäder
 - Förskola/skola (ex. kunskapsseminarium)
 - Lokal livsmedelsproduktion

Mikael berättar att beredningsgruppen diskuterat och landat i förslag på tre arbetsgrupper för LBR under 2023. Gruppen "Bostadsbyggande – fokus seniorbostäder" handlar om att det skett en stor ökning med seniorer i Umeå kommun och att det finns

ett behov av trygghetsboenden och lägenhetshus på landsbygden. Viktigt att målgruppen seniorer kan bo bra samt undvika ensamhet. Viktigt också att föra dialog med äldrenämnden.

Arbetsgruppen förskola/skola är föreslagen då detta känns som väldigt aktuella frågor för rådet och där det händer mycket nu. En viktig del av den offentliga servicen.

Arbetsgruppen "lokal livsmedelsproduktion" föreslås fortsätta även detta år. Umeå kommun har ju nyligen antagit en åtgärdsplan för miljömålen och området lokal livsmedelsproduktion är en viktig del. Därför känns arbetsgruppen lokal livsmedelsproduktion fortsatt högst relevant.

Inspel: En forskarkonferens kring vilda bärplaneras 6–8 september 2023. Viktigt att ha ett brett perspektiv när vi pratar lokal mat och ha fler ben att stå på.

Inspel: Holmöns Utvecklingsforum har haft ett samarbete med arkitekt högskolan om en pilot där butiken skulle kunna byggas ut med ett växthus för att odla egen mat till försäljning.

Rådet godkände förslaget till arbetsgrupper. Utkast till verksamhetsplan tas fram och presenteras på mötet i maj. Jennie och Linn arbetar med att försöka få till arbetsgrupper till dess.

- **11:10 – 11:30 Stående punkter från landsbygdsutvecklaren:**

- [Leader](#)

I januari valdes en ny styrelsen för Umeåregionens nya leaderområde med Maria Bergstén som ordförande. Styrelsen består av representanter från ideell, privat och offentlig sektor. Umeå kommuns representant i styrelsen är Johanna Palmlöf-Brus som jobbar på Visit Umeå med hela Umeåregionen som fokusområde.

Just nu rekryteras en verksamhetsledare till det framtida verksamhetskontoret. Förhoppningen är att kunna öppna upp för projektansökningar så snart som möjligt, men eftersom det inte har bedrivits ledarverksamhet i Umeåregionen på många år så är startsträckan mycket

längre än för andra leaderområden.

På www.ideriket2030.se går det att läsa mer om leaderområdet och den nya styrelsen.

- Behovsanalys Holmötrafiken

Länsstyrelsen och Trafikverket har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera förbindelserna till och från Holmön. Arbetet ska vara klart senast 31 maj.

Som en del i detta fick Umeå kommun i höstas frågan om att bidra med en behovsanalys som visar vilka behov av transporter som finns på ön idag och vad som måste komma till för att Holmön ska utvecklas i linje med kommunens visioner och mål för Holmön. En rapport har tagits fram och beslutats om i Kommunstyrelsen.

Jennie presenterade en sammanfattning från rapporten på mötet. *Presentationen bifogas som bilaga till protokollet.* Rapporten finns att läsa i digitalt format här: [Fakta om Umeå landsbygd - Umeå kommun \(umea.se\)](http://Fakta%20om%20Ume%C3%A5%20landsbygd%20-%20Ume%C3%A5%20kommun%20(umea.se))

Rapporten finns också i tryckt version, vid intresse kan ni höra av er till Jennie.

Arbetet kring Holmötrafiken fortsätter och Jennie och Rune Brandt, samhällsbyggnadsdirektör, deltar på kontinuerliga möten med Trafikverket, Länsstyrelsen och Region Västerbotten i frågan.

- **11:30-11:40 Kompetensbank LBR**
Denna punkt hanns inte med och skjuts därför fram till nästa rådsmöte i maj.
- **11:40-11:50 Mötestider 2023**
Rådet beslutade om mötestider enligt tabell nedan.
- **11:50-12.00 Övrigt**

Gun berättade att hon tillsammans med Charlotta och Jennie haft ett möte med Karin Björk och Fredrik Lönneborg på kommunens näringslivsavdelning kring pågående utvecklingsarbete på Norrbyskär, efter Karins dragning om Norrbyskär på förra LBR-mötet. Gun och Charlotta ser stor potential i att samverka mellan universiteten och kommunen för att skapa gemensamma

	<p>arenor mellan forskning, lokalsamhälle och kommun. Exempelvis för att kommunicera ut aktuella forskningsfrågor till en bred allmänhet, kopplat till skogsbruk och Norrbyskärs sågverkshistoria. Här finns möjligheter att koppla på Umeå Marina Forskningscentrum som har station på fastlandet i Norrbyn.</p> <p>Gruppen inväntar nu beslut från Umeå kommun kring saneringen och vilka åtgärder som ska genomföras på ön innan samverkan kan tas vidare.</p>
--	---

Mötestider 2023, förslag:

Beredningsgruppsmöten: kl. 10-12	Rådsmöten: kl. 09-12	Övriga möten? Ex. studiebesök
24 januari (tisdag)	14 februari (tisdag)	
12 april	3 maj	
30 augusti	21 september	
16 november	7 december	

Noterat av:

Linn Alexandersson, sekreterare landsbygdsutvecklingsrådet genom Mikael Berglund ordförande och Jennie Bergvall Kalén, handläggare.

Webb: www.umea.se/lbr